

ERMENİSTAN SEÇİMLERİ GÖLGESİNDE 24 NİSAN

Tuğçe TECİMER

-

Analiz No : 2026 / 20

28.04.2026

Bu yıl da Ermeni toplumunca *soykırım anma günü* olarak kabul edilen 24 Nisan, farklı coğrafyalarda çeşitli etkinliklerle anılmıştır. Başta Ermenistan olmak üzere, Ermeni diasporasının yoğun olarak yaşadığı ülkelerde düzenlenen törenler, hem sembolik hem de politik mesajlar içermiştir.

2026 yılı anma etkinliklerini mahiyetleri itibarıyla üç ana kategoriye ayırmak mümkündür. İlk olarak, Ermenistanda gerçekleştirilen ve devlet protokolünün de katılım sağladığı geleneksel anma törenleri öne çıkmaktadır. İkinci olarak, Fransa, ABD vb. diaspora nüfusunun yoğun olduğu ülkelerde sivil toplum kuruluşları ve yerel aktörler tarafından organize edilen etkinlikler dikkat çekmektedir. Üçüncü olarak ise, başta Yunanistan, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi olmak üzere bazı ülkelerde bu anmaların Türkiyeye yönelik siyasi bir söylem alanına dönüştüğü gözlemlenmektedir.

Bununla birlikte, Türkiye ile Ermenistan arasında son dönemde gözlemlenen normalleşme sürecinin etkisi, bu yılki anma etkinliklerinin tonuna da yansımıştır. Önceki yıllarla kıyaslandığında, törenlerin daha düşük profilli ve sınırlı katılımla gerçekleştirildiği, özellikle diaspora tarafından organize edilen etkinliklerin daha küçük ölçekli kaldığı görülmektedir.

Bu noktada bazı devlet liderlerinin açıklamaları üzerinde durmak elzem görünüyor. Öncelikle Nikol Paşinyanın mesajı dikkat çekicidir. Paşinyanın bu yılki anma açıklamasında, önceki yıl olduğu gibi hem *soykırım*(Ցեղասպանություն) hem de *Mets Yeğern/Büyük Felaket* (Մեծ Եղեռն) ifadelerine yer verdiği görülmektedir.[1] Ancak bu yılki söylemin tonunun, geçen yıla kıyasla daha vurgulu ve siyasi çerçevesi daha katı hale gelmiş olduğu görülmektedir. Paşinyanın yakın geçmişteki söylemlerinden uzaklaşan bu durum yadırgatıcı olsa da, yaklaşan Ermenistan seçimleri göz önünde bulundurulduğunda anlaşılabilir olmaktadır.

Mesajda öne çıkan en kritik unsurlardan biri, *Büyük Felaket*in uluslararası aktörler arasında

bir mücadele aracına dönüştürülmemesi gerektiğine yapılan vurgudur. Bu yaklaşım, tarihsel meselelerin jeopolitik rekabetin parçası haline gelmesinin yaratabileceği risklere işaret eden daha temkinli bir yaklaşımı yansıtmaktadır. Bununla birlikte Paşinyanın, *vatan arayışının* Ermenistan Cumhuriyetinin uluslararası alanda tanınmış 29.743 kilometrekarelik sınırlarının ötesine taşınmaması gerektiğine yönelik ifadeleri, Ermenistanın realist politikasının altını çizmektedir. Bu vurgu, özellikle yapay tarihsel iddialara dayalı söylemlerle mesafe koyma çabası açısından önemlidir. Öte yandan *kayıp vatanı geri getirme, tarihsel sınırları ve adaleti yeniden tesis etme* gibi söylemlerle hareket eden aktörlere yönelik eleştirisi, sürecin tarihte daha önce yaşanmış güç dengelerine benzer bir kırılganlığa sürüklenebileceği uyarısını içermektedir. Paşinyana göre bu tür bir yönelim, kaçınılmaz olarak devletin kaybı riskini beraberinde getirebilir.

Üzerinde durulması gereken bir diğer önemli açıklama, Vladimir Putin tarafından yapılmıştır. Putinin mesajı, sözde soykırım iddialarının kınanması ve bu iddiaların evrensel bir insanlık suçu çerçevesinde ele alınması üzerine kuruludur.[2] Ancak bu açıklama, tek başına bir anma mesajı olmanın ötesinde, daha geniş bir bağlam içerisinde değerlendirilmelidir. Nitekim Nikol Paşinyanın 31 Ekim 2025 tarihinde gazetecilere yaptığı değerlendirmeler, Putinin söylemini anlamlandırmak açısından önemli bir arka plan sunmaktadır. Paşinyan söz konusu açıklamasında, *Biz Türk değişmez dediğimizde, onlar da aynısını Ermeniler için söylüyor. Biz Azerbaycana nasıl güvenelim? dediğimizde, onlar da Ermeniler için aynısını söylüyor. KGB ajanlarının şekillendirdiği dünya görüşünden kurtulmamız gerekiyor*[3]ifadelerini kullanarak, bölgedeki karşılıklı güvensizlik algısının nasıl ve kim tarafından inşa edildiğine işaret etmiş, Sovyet mirasına ve Rusyanın ideolojik etkisine atıfta bulunmuştur.

Paşinyanın 24 Ocak 2025te Zürihte yaptığı değerlendirmede dile getirdiği, *Ne olduğunu, neden olduğunu anlamamız gerekiyor. Yaşananları nasıl, kim vasıtasıyla algıladık? Nasıl oldu da 1939da Ermeni Soykırımı diye bir gündem yoktu ve nasıl oldu da 1950 yılında böyle bir gündemimiz oldu? Nasıl oldu?*[4] yönündeki sorgulama da özellikle Sovyetler Birliği döneminde kimlik ve tarih anlatılarının nasıl kurgulandığına dair tartışmaları vurgular niteliktedir.

Bu çerçevede Putinin açıklaması, yalnızca bir anma mesajı olarak değil; aynı zamanda çarpıtılmış tarihi iddiaların, hafıza ve kimlik siyasetinin günümüzde dahi devletler tarafından nasıl siyasal bir araç olarak konumlandırılabileceğini gösteren bir söylem olarak okunmalıdır. Dahası, Paşinyanın ifadeleriyle birlikte değerlendirildiğinde, bu söylem Sovyet döneminden günümüze devletlerin bölgesel anlatılar üzerindeki etkisini teyit eden bir nitelik kazanmaktadır.

Donald Trump da bu seneki mesajında geçen sene olduğu gibi "*Mets Yeğern*" ifadesini kullanmıştır. Trumpın metni bir anma mesajından ziyade politik bir konumlanma, stratejik bir diplomasi aracı olarak okunmalıdır. [5]

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan da Türkiye Ermenileri Patrikliği ve Türkiye Ermeni toplumuna hitaben bir mesaj yayınlamıştır.[6] Recep Tayyip Erdoğan mesajında, I. Dünya Savaşı sırasında yaşanan olayların yalnızca Ermeni toplumu için değil, Osmanlı İmparatorluğunun çözülme sürecinde farklı etnik ve dini gruplar açısından da ciddi insani

kayıplar ve kitlesel yer değiştirmelerle sonuçlandığını vurgulamış ve birlikte yaşama kültürüne değinmiştir. İlaveten tarihten husumet üretmeye yönelik söylemlere karşı, ideolojik kalıpların ötesine geçilmesi gerektiğini ve barış, empati ile diyalog dilinin üstün tutulmasının önemine değinmiştir. Erdoğanın bu mesajı, Türkiyenin normalleşme sürecine verdiği önemi göstermesi ve tarihine olan güveninin bir göstergesi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu 24 Nisanda bir kez daha hatırlamak gerekir ki Türkler ve Ermeniler nesiller boyunca birlikte yaşamış, bu tarihsel birlikteliğin bir sonucu olarak da güçlü bir ortak kültürel zemin oluşturmuşlardır. İki ülke arasında normalleşme sürecinin gündemde olduğu bu dönemde, ilişkilerin yapıcı bir zeminde ilerleyebilmesi için geçmişin yapay siyasi iddialar üzerinden yeniden üretilmesinden ziyade, mevcut gerçeklikler ve karşılıklı çıkarlar temelinde hareket edilmesi gerekmektedir. Bu çerçevede, iyi komşuluk ilişkilerinin güçlendirilmesi ve bölgesel istikrarın desteklenmesi öncelikli bir hedef olarak öne çıkmaktadır. Tarihe dair yapay iddialar ile geçmişin tartışmalı yönlerini güncel siyasi gerilimlere dönüştürmeden, kalıcı barış ve bölgesel istikrarın inşası açısından en rasyonel yol olacaktır.

Sonuç olarak, 24 Nisan etrafında şekillenen anma ve siyasi söylemler, yalnızca geçmişe ilişkin bir hafıza alanını değil, aynı zamanda güncel uluslararası ilişkilerde farklı devletlerin kendi politikalarını yeniden üretme biçimlerini de ortaya koymaktadır. Dolayısıyla tarihsel olayların ve hukuki iddiaların tek taraflı anlatılarla değil, geniş bir analiz ve karşılıklı iletişim perspektifiyle ele alınması; hem bölgesel istikrarın güçlendirilmesi hem de Türkiye ile Ermenistan arasında sürdürülen normalleşme sürecinin sağlıklı bir zeminde ilerlemesi açısından belirleyici olmaya devam edecektir.

[1]Վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանն Ուղերձ է Հղել Հայոց Ցեղասպանության 111-րդ Տարելիցի Կապակցությամբ, *ArmenPress*, 24 Nisan 2026, https://armenpress.am/hy/article/1248358.

[2]Այսօր Մենք Խոնարհվում ենք Հայ Ժողովրդի Ցեղասպանության Զոհերի Հիշատակի Առջև. ՌԴ Նախագահ, *ArmenPress*, 24 Nisan 2026, https://armenpress.am/hy/article/1248396.

[3]Pashinyan Blames Soviet KGB for Shaping Armenians View of Turks and Azerbaijanis, *OC Media,* 3 Kasım 2025, https://oc-media.org/pashinyan-blames-soviet-kgb-for-shaping-armenians-view-of-turks-and-azerbaijanis.

[4]Paşinyan'ın Soykırım Konusundaki Sözleri Tartışılıyor, *Agos*, 27 Ocak 2025, https://www.agos.com.tr/tr/yazi/31818/pasinyan-in-soykirim-konusundaki-sozleri-tartisiliyor .

[5]US President Donald Trump Releases Armenian Remembrance Day Statement, *ArmenPress*

, 24 Nisan 2026, https://armenpress.am/en/article/1218114.

[6]Cumhurbaşkanı Erdoğan'dan 24 Nisan Taziye Mesajı, *Agos*, 24 Nisan 2026, https://www.agos.com.tr/tr/haber/cumhurbaskani-erdogan-dan-24-nisan-taziye-mesaji-40243.

Yazar Hakkında :

Atıfta bulunmak için: TECİMER, Tuğçe. 2026. "ERMENİSTAN SEÇİMLERİ GÖLGESİNDE 24 NİSAN." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Analiz No.2026 / 20. Nisan 28. Erişim Ekim 31, 2026. https://avimbulten.org/public/tr/Analiz/ERMENISTAN-SECIMLERI-GOLGESINDE-24-NISAN

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır